CZU: 271.2-726.2(498)(092) https://doi.org/10.59295/lrr2024.29

† Lucian Triteanu – episcop al Romanului (1923-1947)

Aurel-Florin ȚUȘCANU
ARHIEPISCOPIA ROMANULUI ȘI BACĂULUI
UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI

Abstract: † Lucian Triteanu - bishop of Roman (1923-1947). After the Great Union of 1918 was achieved, when the century-old dream of all Romanians was fulfilled, the Romanian Orthodox Church set as its goal and attained the spiritual unity of the Romanians of all the historical provinces neighbouring the Old Kingdom. Thus a few Transilvanian Hierarchs were called to ministry within dioceses from Moldavia and Wallachia: Miron Cristea as Metropolitan of UngroWallachia, Nichita Duma as Bishop of Argeș and Lucian Triteanu for the Episcopal Seat of Roman. The latter was elected Bishop of Roman on March 29th of 1923 and pastored the Lower Lands of Moldavia for almost a quarter of a century. His activity recorded important administrative, pastoral-missionary and social and cultural achievements. With regard to the cultural activity of this Hierarch, we shall call to mind but a few of his contributions and achievements: the publishing of the diocesan magazine, named ”The Chronicles of Roman” (1924-1950); the rehabilitation of the paintings in the Episcopal Cathedral of Roman (founded by Ruler Petru Rareș), in collaboration with the Committee for Historical Monuments; the establishment of the Diocesan Library; the founding of a cultural Society named ”Miron Costin”, in Roman; his perennial care for the ”Saint George” Seminary and the Music Schools of Roman and Focșani; the instituting of multiple pastoral-missionary centres across the entire Diocese, which comprised four counties; he was the representative of the Romanian Orthodox Church at a few international events (at Mount Athos in 1930, and at the Romanian-Anglican Conference in 1935); for a time, he presided the official journal of the Romanian Patriarchate (”The Romanian Orthodox Church” Magazine). In the year of 1947, pressured by the comunist regime, he withdrew from his Episcopal Seat and adressed all his spiritual sons with a pastoral letter of acknowledgement and gratitude for the exceptional cooperation. There he declares the following: ”All that I have been able to achieve in my time as your pastor, with God`s help and the support of the Clergy and laymen alike, remains to be impartially judged by posterity, and posterity shall decide wether it is worthy of being recorded in the Great Book of the Church and of this People.” And in truth, the fair-minded history placed him right where he belongs, among the great XXth Century Hierarchs of the Romanian Church and People.

Keywords: The Diocese of Roman, Bishop Lucian Triteanu, The Chronicles of Roman, The Romanian Orthodox Church, the ”Miron Costin” Society.

Repere biografice[1]

În șirul marilor ierarhi ce au păstorit Țara de Jos a Moldovei, se înscrie și numele episcopului de vrednică amintire **Lucian Triteanu**, care a păstorit Episcopia Romanului din 1923 până în 1947, când a fost îndepărtat abuziv din Scaunul vlădicesc de către regimul comunist. Viitorul ierarh s-a născut în localitatea Feldioara – Războieni Cetate, județul Alba, într-o familie modestă de țărani, la 15 august 1872, primind la botez numele Lazăr. A urmat școala elementară din Aiud, apoi Liceul inferior din Blaj și cel superior din Sibiu (a susținut bacalaureatul în anul 1895).

Între anii 1895-1898 a urmat cursurile Academiei Teologice de la Sibiu, după care, la Universitatea din Budapesta, a studiat la Facultatea de filosofie, în limbile germană și română (1898-1901). Începând cu anul 1901, Consiliul Arhiepiscopesc din Sibiu i-a încredințat diferite misiuni în acțiunea de a îndruma și conduce școlile românești din Transilvania în calitate de referent școlar (1901-1910).

S-a căsătorit între timp și a fost hirotonit diacon și preot în anul 1910. A fost numit asesor (consilier) al secției bisericești de pe lângă Mitropolia Ardealului, funcție pe care o avusese până atunci Ilie Cristea (Miron Cristea), care a fost ales episcop de Caransebeș. Între alte responsabilități, preotul Lazăr Triteanu s-a ocupat de bunul mers al școlilor românești transilvănene, în fața încercărilor de maghiarizare. Totodată, i s-a acordat și rangul de protopop onorific.

În anul 1919, a publicat la Sibiu o lucrare intitulată. *Școala noastră 1850-1916. Zona Culturală (Sibiu, 1919, 167 p.).* Prima parte a cărții este dedicată școlilor confesionale ortodoxe române din Transilvania, înființate începând cu anul 1850, prin strădania marelui ierarh Andrei Șaguna. După încheierea pactului dualist austro-ungar, la anul 1867, în Transilvania s-a organizat o stăruitoare acțiune de maghiarizare, prin care se urmărea „*desființarea națională a poporului român*". Cu toate protestele românilor, limba maghiară a fost impusă peste tot; în anul 1910, nimic nu arăta „*că ești în școli confesionale române*"; s-a mers atât de departe, încât s-a interzis orice referire la români[2].

Iată două pasaje care pun în lumină, pe de o parte, viața grea a românilor transilvăneni, iar pe de alta, talentul literar al autorului; cel dintâi referitor la școlile confesionale: „*Odrăslită din trunchiul sănătos al Bisericii naționale, școala confesională română, alături de Biserică, ca o candelă modestă a luminat cărările poporului român și a vegheat la căpătâiul conștiinței naționale. Puțin sprijinită înlăuntru, din greu dușmănită din afară a crescut și s-a dezvoltat ca o floare în umbră*" (p. 5); al doilea zugrăvește zbuciumul sufletesc al transilvănenilor obligați să meargă în războiul din 1914: *„ Ce era să facem noi, oamenii chinuiți? Ne-am înșiruit sub steagurile împărătești și am plecat fără să știm unde, ca să ne vărsăm sângele fără ca să știm pentru ce. Am ajuns față-n față cu frații veniți ca să ne elibereze și noi am atentat la viața lor ca să întărim stăpânirea care ne sugrumase de veacuri. Vă puteți închipui o tragedie mai mișcătoare?*"[3]

---

1 Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu. *Dicționarul Teologilor Români*. Ediția a II-a. Editura Enciclopedică. București: 2002, p. 501.

2 Pr. Scarlat Porcescu. *Episcopia Romanului*. Editura Episcopiei Romanului și Hușilor. București: 1984, pp. 325-326.

3 *Ibidem.*

Partea a doua intitulată *Zona culturală*, cuprinde mult material informativ referitor la acțiunile autorităților maghiare care au urmat, după ce trupele române, în septembrie 1916, au fost copleșite de forțele germane și obligate să se retragă dincoace de munți. Pe motiv că mulți învățători au trecut în România, școlile confesionale din comitatele care se învecinau cu „*țara*" – Bistrița Năsăud, Trei Scaune, Brașov, Târnava Mare, Sibiu și regiunile sudice ale ținuturilor Hunedoarei și Caraș-Severinului – au fost suprimate, hotărându-se înființarea școlilor de stat, prin care Guvernul de la Budapeste urmărea maghiarizarea românilor. Tot atunci, localurile școlilor confesionale au fost expropriate[4].

În anul 1921, a îmbrăcat haina monahală la Mănăstirea Hodoș Bodrog, luând numele Lucian. Peste câteva luni, în primăvara anului 1922, a fost ales arhiereu vicar al Eparhiei Râmnicului, cu titulatura „*Craioveanul*", având atribuții de arhiereu-vicar la Episcopia Râmnicului până în martie 1923, când a fost ales episcop al Romanului. A fost hirotonit în treapta de arhiereu la 6 mai 1923 și instalat în Catedrala „Sf. Parascheva" din Roman pe 10 iunie 1923[5].

A avut o arhipăstorie lungă și rodnică aproape un sfert de secol la Roman, până în august 1947, când a fost forțat de către regimul comunist ateu să se retragă din scaun, locuind într-o casă învecinată Episcopiei, modest și bolnav, până și-a dat obștescul sfârșit, la 6 septembrie 1953, fiind înmormântat în incinta Centrului eparhial Roman, alături de colaboratorul său, arhiereul Ilarion Băcăoanul (+ 9 februarie 1950).

Osteneli chiriarhale ale episcopului Lucian

La alegerea sa ca episcop al Romanului, Lucian Triteanu a atribuit cinstea ce i s-a făcut de a fi ales episcop al acestei străvechi Episcopii, nu meritelor sale personale, cât dorului de unificare al bunilor români. Cu prilejul învestirii sale, a rostit, între altele: „*Îndemnurile sufletești au biruit înălțimile Carpaților și astfel preoți și călugări cu desagi încărcați cu cărți bisericești ieșite din tiparnițele mănăstirilor au coborât și au cutreierat plaiurile Ardealului, propovăduind cuvântul, întărind ortodoxia, închegând graiul românesc și sporind conștiința unității naționale(…). Plec deci pe pământul eparhiei moldovene, luminat prin tradițiile unei vechi culture bisericești și sfințit prin sângele eroilor căzuți pentru întregirea neamului, cu hotărârea fermă de a lucra cu toate puterile mele la consolidarea internă a țării(…), la coborârea dragostei evanghelice în sufletele fraților de un sânge"*[6].

Pastorația sa îndelungată a fost încununată cu importante înfăptuiri misionar-pastorale, administrativ-gospodărești, culturale și filantropice. Cu avizul și asistența tehnică a Comisiei Monumentelor Istorice și cu un sprijin material al statului, precum și al Centrului Eparhial de la Roman, episcopul Lucian a restaurat Catedrala „*Sf. Cuv. Parascheva*" din Roman, în perioada 1927-1928.

---

[4] Pr. Lazăr Triteanu a publicat mai multe articole care oglindesc starea învățământului românesc din Transilvania în publicațiile vremii, precum: *Tribuna, Foaia poporului, Telegraful român*, ș.a.

[5] Cronica bisericească. În: *Biserica Ortodoxă Română*. Anul XXXXI. Nr. 6 – 7. Iulie – august 1923, pp. 456-457.

[6] *Ibidem*.

Cu acel prilej, au fost refăcute unele ancadramente din piatră la ferestre, a fost desființat cafasul adăugat în pridvor, au fost întregite contraforturile și s-a reparat turnul-clopotniță, ridicat cu o jumătate de secol în urmă de marele episcop Melchisedec Ștefănescu. Tot în această perioadă (1927-1928) s-a curățat și restaurat pictura catedralei, prin procedee tehnice adecvate, îndepărtând straturile adăugate, culoare peste culoare, ajungând la frescele originale din secolul al XVI-lea, pictor restaurator fiind Paul Molda[7].

Catedrala a fost resfințită în ziua de 20 decembrie 1928, în cadrul unei impresionante ceremonii, la care episcopul Lucian a menționat următoarele: *„Prin înlăturarea straturilor de întuneric, în tablourile vii, mai mult pictate cu sufletul decât cu penelul, vorbește credința și evlavia de care erau pătrunși strămoșii noștri"*[8]. Îndepărtându-se straturile suprapuse de culoare, *„văl nepătruns de ignoranță și murdărie",* s-a ajuns la frescele originale, similare celor din vremea lui Petru Rareș, de la Voroneț, Moldovița, Humor ș.a., de o valoare inestimabilă, ce pot fi admirate și astăzi[9].

A înființat în urbea Romanului *Societatea Culturală „Miron Costin"*, pe care a prezidat-o mult timp; a dinamizat *Cercurile Pastorale* din Eparhie, participând la întrunirile acestora; a înființat Biblioteca Eparhială din Roman, a înființat Fabrica de lumânări a Episcopiei; a ridicat Capela situată deasupra mormântului episcopului Melchisedec Ștefănescu (1938), a călătorit la Locurile Sfinte din Israel, unde a sfințit locul bisericii Sf. Ioan Botezătorul de la Iordan (1935); a participat la Conferința Bisericilor Ortodoxe de la Muntele Athos (Mănăstirea Vatoped – 1930); a participat la Conferința româno-anglicană de la București (1935). Ca și predecesorii săi, episcopii Melchisedec și Ioanichie, episcopul Lucian a purtat o permanentă grijă părintească față de Seminarul Teologic „Sf. Gheorghe", situat în vecinătatea Centrului Eparhial de la Roman, precum și față de Școlile de cântăreți din Roman și Focșani.

Ctitor fondator al revistei eparhiale „Cronica Romanului"

La începutul secolului XX, au existat câteva încercări de editare a unor foi și gazete religioase în Episcopia Romanului, dar prima publicație periodică oficială, de înaltă ținută și consistență, a Eparhiei a fost cu certitudine „*Cronica Romanului*", apărută cu binecuvântarea episcopului Lucian Triteanu în cel de-al doilea an al arhipăstoriei sale la Roman (primul număr apare în octombrie 1924), revista fiind desființată de cenzura regimului comunist, în anul 1950[10], fiind mai apoi reluată editarea și tipărirea cu același titlu (Serie nouă), prin osârdia P.S. Ioachim Băcăoanul, Episcop vicar al Episcopiei Romanului, în prezent arhiepiscop al Romanului și Bacăului), începând cu luna august 2001.

---

7 Paul Molda. Descoperirile picturale de la Catedrala Episcopală din Roman. În: *Cronica Romanului*. Anul IV. Nr. 2/1927, p.15.

8 *Anuarul Eparhiei Romanului*. Institutul de Arte Grafice Marvan S.A.R. București: 1936, p. 39.

9 Paul Molda. *Op, cit.*, p. 16.

10 Prima gazetă a clerului din Episcopia Romanului, cu o apariție scurtă, apărută în anul 1913, cu binecuvântarea episcopului Teodosie Atanasiu, ierarh cult care a susținut și încurajat activitatea Cercurilor cultural - misionare, tipărind și o gazetă bisericească numită *Vocea Episcopiei Romanului*; A se vedea: Scarlat Porcescu. *Episcopia Romanului*. Editura Episcopiei Romanului și Hușilor. București: 1984, pp. 327-328.

Revista eparhială a clerului romaşcan şi-a dorit dintru început a fi un buletin informativ, lucru ce reiese din mesajul ierarhului care o recomandă tuturor „fiilor săi duhovniceşti" astfel: *„Am crezut necesară şi de a noastră imperioasă datorie, să editǎm acest buletin oficial al eparhiei noastre, în care să fie publicate toate actele oficiale, predicile care se vor rosti de către clerici,producţiile literare eclesiastice. Caracterul este propriu bisericesc, iar scopul revistei constă în aceea de a înştiinţa şi a edifica clerul şi poporul român ortodox asupra tuturor intereselor spirituale ce au o strânsă legătură cu societatea*"[11].

În fiecare număr al revistei descoperim studii teologice de mare profunzime şi diversitate, de la problematica mult disputată a calendarului la morala creştină, tradiţiile şi inovaţiile din cultul ortodox, combaterea sectarismului, solidaritatea creştină, modernismul în Biserică, dinamismul Bisericii, arta creştină,educaţia creştină a copiilor, literatura ca factor de educaţie.

Difuzarea revistei eparhiale către parohii, schituri, mănăstiri, dar şi către persoane particulare interesate se făcea prin intermediul Poştei Române (abonamentele fiind anuale), iar multe dintre numerele publicaţiei poartă până în prezent pe coperta lor adresele abonaţilor şi timbre poştale, doar preoţii o puteau ridica lunar şi de la Oficiul Protoieriei judeţului de care aparţineau.

În biblioteca eparhială de la Roman se păstrează întreaga colecţie a acestei publicaţii periodice (1924-1950), iar la parohiile din jurisdicţia canonică a vechii Episcopii a Romanului (în prezent această Eparhie fiind ridicată la rangul de Arhiepiscopie – (*„Arhiepiscopia Romanului şi Bacăului*", începând cu anul 2009), de asemeni în bibliotecile parohiale, se găsesc parte din reviste, numere dispersate, abonamentele parohiale fiind obligatorii pe atunci la toate parohiile, schiturile şi mănăstirile din cuprinsul Eparhiei[12].

Personal, am intrat în posesia unui set de douăzeci de reviste *„Cronica Romanului*"[13], numere dispersate, din colecţia pr. Ioan Paroşanu, parohul bisericii din Ruginoasa – Neamţ, prin bunăvoinţa urmaşilor săi. Majoritatea poartă adresa destinatarului şi timbre poştale cu valoare de 25 bani, emise de Poşta Română, dovadă că distribuirea revistei se făcea prin intermediul poştei.

În cei 26 de ani de apariţie continuă (1924-1950), *Cronica Romanului* a fost imprimată în mai multe tipografii locale din urbea muşatină, aşa cum se poate vedea pe copertă, sub linia de chenar: în primul deceniu (1924-1934) revista a fost imprimată în *„Tipografia Beram -Tatăl"* din Roman, după care a fost imprimată la *„Tiparul şi Legătoria Şcoalei de Arte şi Meserii Gr.II Roman"*(începând cu anul XI/ 1934), iar din 1937 – la *„Tipografia Liceului Industrial – Roman*".

---

11 *Cronica Romanului*. Anul I. Nr 1, oct. 1924, p.3

12 *Cronica Romanului*. anul III. Nr. 6. 1926; Structura Eparhiei Romanului este oglindită în paginile revistei:astfel, Episcopia Romanului avea sub jurisdicţie canonică 4 judeţe:Roman, Bacău, Putna şi Tecuci, cu un total de 447 de parohii, 2 mănăstiri (Giurgeni şi Bogdana) şi 13 schituri, organizate în 51 Cercuri pastorale,iaracesteaarondate la 9 protopopiate: 1.Jud.Roman: Circa I Roman şi Circa II Siret, cuprinzând 10 cercuri pastorale; 2.Jud.Bacău, Circa I Bacău, Circa II Trotuş, cu 15 cercuri pastorale; 3.Jud. Putna, Circa I Focşani,Circa II Mărăşeşti, Circa III Vrancea, cu 14 cercuri; 4.Jud.Tecuci, Circa I Tecuci, Circa II Zeletin, cu 12 cercuri pastorale.

13 Din colecţia Pr. Ioan Paroşanu, am reuşit să recuperez următoarele numere ale publicaţiei *CronicaRomanului*: Anul III. Nr. 6. 1926; Anul IV. Nr. 10.1927; Anul V. Nr. 9. 1928; Anul VI. Nr. 8. 1929 şi 9.1929; Anul VII. Nr. 5. 1930. Nr. 6-7. 1930; Anul X. r. 6-7. 1933. Nr. 8.1933; Anul XI. Nr. 2. 1934; Anul XIV. Nr. 4. 1937; Anul XXIII. Nr. 1-2. 1947; Anul XXIV. Nr. 1-8. 1948. Nr. 11-12. 1949; Anul XXV. Nr. 11-12. 1949.

Pe toată perioada apariției acestei reviste eparhiale, în scaunul episcopal de la Roman s-au succedat patru ierarhi: primul dintre aceștia, episcopul Lucian Triteanu, considerat și ctitorul publicației, a păstorit din 1924 până la îndepărtarea sa din scaunul vlădicesc de către regimul totalitar, în august 1947, urmat de locotenentul de episcop al Romanului, Partenie Ciopron (fost episcop al Armatei), din august până în decembrie 1947; apoi arhiereul Ilarion Băcăoanul, lt. de episcop (decembrie1947- august 1949) și Teofil Herineanu, episcop al Romanului și Hușilor (1949-1957)[14].

Potrivit unor apeluri repetate ale Centrului Eparhial, precum și din îndemnurile venite din partea redacției, pe care le putem descoperi în paginile revistei, putem constata eforturile mari făcute de administrația eparhială pentru a putea susține financiar apariția revistei, pentru distribuirea ei la toate parohiile, schiturile și mănăstirile din subordine, vedem, de asemeni, strădaniile făcute pentru a înlătura unele neajunsuri, solicitând adesea abonaților să achite la termen costurile, dorința de a înbunătăți calitatea și conținutul materialelor publicate, dar și a condițiilor de imprimare.

Temele abordate în paginile acestei reviste teologice sunt specifice celor cărora li se adresa, adică clerului și credincioșilor Eparhiei Romanului. Astfel,descoperim teme pastoral-misionare, administrativ-gospodărești, culturale, unele subiecte teologice ce țin de dogmatică, morală, liturgică, omiletică, muzică bisericească, istoria bisericii, arta creștină, drept canonic, precum și toate deciziile și actele administrative ale Cancelariei Eparhiale: ordine, circulare, scrisori pastorale ale ierarhilor, cronică bisericească, numiri-transferari, hirotonii-hirotesii (acordări de ranguri bisericești), pedepse date de către Consistoriul Eparhial, donații, mulțumiri, ceremonii, aniversări-comemorări, anunțuri, reclame la magazinele bisericești ș.a.

În fiecare număr al revistei, de regulă, găsim câte o *predică (omilie*), multe dintre ele fiind semnate de către arhiereul vicar al Episcopiei Romanului, Ilarion Mircea Băcăoanul (care folosea și pseudonimul Irineu), Ic. Gr. Popescu, misionarul eparhial, Pr. consilier Gh. V. Butnariu, pr. I. V. Pascu, Pr. I. Gotcu, Pr. Alex. Cosma, Pr. I. Vornicelu, Pr. Cons. Gh. Manoliu, Pr. Cons. Ioan Bucevschi, Pr. Insp. eparhial Gh. Zaharescu, Pr. Nicolae Burlacu, insp. eparhial, pr. Ermil Bărbieru, protopop de Roman ș.a.

Majoritare sunt articolele și studiile teologice, care prezintă cititorilor învățătura de credință ortodoxă (*Catehismul*), apoi problemele dogmatice, precum: Dogma Sf. Treimi, Sf. Taine, Ierarhia bisericească, Mariologia, Biserica, ș.a.. Problemele de morală creștină, de asemeni sunt frecvent tratate în articole, precum: Familia creștină, Conștiința și Învierea Domnului, Triumful binelui, Îngrijirea și educația copiilor, Curăția și castitatea ș.a.[15].

„Povățuirile religios-morale”, adresate credincioșilor de către ierarhi (episcopul Lucian Triteanu, arhiereul Ilarion Băcăuanul), precum și *actele oficiale* emise de

[14] Scarlat Porcescu. *Episcopia Romanului*. Editura Episcopiei Romanului și Hușilor. Roman:1984, pp. 327-328.

[15] Anul IV. Nr.10. 1927; Anul V. Nr.9. 1928; Anul VI. 8. 1929 și 9. 1929; Anul VII. Nr. 5. 1930. Nr. 6-7. 1930; Anul X. Nr. 6-7. 1933. Nr.8. 1933; Anul XI. Nr.2. 1934.

Cancelaria Eparhială, hotărârile lunare luate în cadrul Permanențelor (hirotonii, transferuri, hirotesii, dar și pedepse ce au fost dispuse clericilor prin Consistoriul Eparhial, ocuparea parohiilor vacante, aniversări-comemorări, conferințe preoțești, recenzii la noile apariții editoriale, cronica lunii, presa bisericească), toate acestea sunt nelipsite din cuprinsul revistei.

O altă categorie de subiecte dezbătute în paginile revistei este aceea a problemelor de *drept canonic*, sau *drept bisericesc*. Circularele și pastoralele ierarhilor, precum și hotărârile Cancelariei cuprind norme ce privesc relațiile clerului cu credincioșii, pe de o parte, dar și cele dintre preoți și ierarhi, pe de altă parte; având temeiuri în Sf. Scriptură, Sf. Tradiție și Canoanele Bisericii Ortodoxe.

Alte aspecte tratate țin de *rânduielile liturgice*: administrarea tainei botezului, înmormântarea pruncilor, pastorația bolnavilor, ierurgiile bisericești, oficierea Sf. Liturghii în împrejurări excepționale; unele probleme legate de *educație și învățământ teologic*, din activitatea Seminarului „*Sf.Gheorghe*" și a Școlii de Cântăreți bisericești, care activau sub tutela Episcopiei, toate acestea sunt frecvent întâlnite în paginile publicației.

Aprecind rolul *conferințelor preoțești* în cadrul Cercurilor pastoral-misionare din cuprinsul Eparhiei sale, episcopul Romanului Lucian Triteanu a susținut și a urmărit îndeaproape activitatea acestora, rolul lor fiind acela de„*luminare a norodului*", ierarhul stabilind programul anual al acestor întâlniri, tematica ce urma a fi dezbătută, participând personal la unele întâlniri, iar cele mai bune conferințe erau publicate în revista eparhială.

Prețuind roadele conferințelor pastoral-misionare ale preoților, precum și a Cercurilor Pastorale din Eparhie (51 de Cercuri pastoral-misionare, în cuprinsul celor 9 Protopopiate) în acțiunea de documentare a clerului și, mai cu seamă, de păstrare a unității de credință, episcopul Lucian a dinamizat și îndrumat de aproape activitatea acestora și buna funcționare în întreaga Eparhie, fixând, de cele mai multe ori, temele ce trebuiau tratate, participând personal la multe astfel de întâlniri cultural-duhovnicești.

Calendarul bisericesc editat în fiecare an de Episcopia Romanului, avea înfățișarea artistic atractivă, ceea ce denotă că întocmirea machetei era luată cu toată seriozitatea în considerație. În colecția personală păstrez un astfel de calendar bisericesc de perete, pe anul 1927, ce are în mijloc portretul episcopului Lucian, iar la cele patru colțuri – patru instituții reprezentative pentru Episcopia Romanului: Catedrala Episcopală, Seminarul teologic, Fundația Melchisedec și reședința arhierească.

Un Muzeu și o Bibliotecă Eparhială la Roman

În anul 1927, episcopul Lucian adresează o circulară tuturor Preoților din Eparhia Romanului[16], prin care solicită sprijin în demersul acestuia de a se înființa un Muzeu Eparhial. „*De mult nutrim ideia înființării unui Muzeu eparhial, a cărui importanță de ordin național și bisericesc este evident (…). Pentru scopul acesta, demn de tot sprijinul și*

[16] Arhiva Eparhială Roman. *Dosar Corespondență* anul 1925, f. 37. Circulara către Protoiereii și preoții din Eparhie. Nr. 4322, 15 octombrie 1927.

încurajarea, este nevoie ca preoțimea noastră, în frunte cu P.C. Protoierei, să depună toată silința și priceperea cunoscând interesul ce-l vor purta pentru Muzeul eparhial (...). În consecință vă invităm să începeți cu hărnicie adunarea materialelor istorice și arheologice ce se pot găsi (...)"[17].

Episcopul Lucian considera, acum un secol în urmă, că Muzeul eparhial de la Roman va avea o importanță națională, nu doar pe plan bisericesc, adunând bunuri și vestigii de mare importanță pentru zona Moldovei, precum: cărți de cult, manuscrise, obiecte sacre, argintărie, broderie, icoane, vestigii arheologice, obiecte cu o vechime mai mare de o sută de ani.

Dorința episcopului Lucian era ca obiectele să fie centralizate de către Sectorul Cultural, iar *„până când se va găsi un local propriu pentru acest Muzeu eparhial, materialele primite se vor păstra într-o cameră din cuprinsul Sf. Episcopii"*[18].

Preoții au fost receptivi la chemarea ierarhului și au adunat un număr mare de obiecte de patrimoniu bisericesc din tot cuprinsul Episcopiei Romanului, care au fost depozitate pentru început în camerele speciale din turnul clopotniță, ridicat în urmă cu cinci decenii de episcopul cărturar Melchisedec Ștefănescu.

Anuarul Eparhiei Romanului - o sinteză a vieții spirituale și culturale

În anul 1936, Secția culturală a Episcopiei Romanului, sub directa îndrumare a episcopului Lucian, a editat și tipărit o lucrare monumentală, care cuprinde toate locașurile de cult din cele patru județe ale Eparhiei, toți slujitorii, instituțiile de cultură și de caritate din jurisdicția acestei străvechi Episcopii[19].

În prefața acestei lucrări, consilierul referent Pr. Ioan Vornicel menționează: „*Potrivit dorinței Prea Sfințitului episcop Lucian de a cunoaște buna manifestare a eparhiei, sub toate raporturile, am luat asupra-mi obligațiunea întocmirii acestui Anuar, din care să se vadă cât mai fidel situația Eparhiei sub raportul parohiilor și alcătuirii lor, bisericile cu ctitoriile și istoricul lor, averile bisericilor, personalul etc. și mai ales o cât mai exactă numerotare a populației ortodoxe, pe temeiul căreia să putem afirma dreptul unei cât mai legitime și complete obligațiuni materiale, pe care Statul o are pentru Biserica Ortodoxă dominantă și personalul ei*"[20].

Anuarul Eparhial începe cu un scurt istoric al acestei străvechi Episcopii din Țara de jos a Moldovei (eparhie înființată de Alexandru cel Bun la începutul secolului al XV-lea), enumerând ierarhii care au păstorit de-a lungul timpului la Roman, apoi este prezentată conducerea Eparhiei din anul 1936, un scurt istoric al Catedralei Episcopale „*Sf. Cuv. Parascheva*" și personalul clerical al acesteia.

În continuare sunt prezentate toate parohiile și mănăstirile din cuprinsul celor patru județe ce compuneau pe atunci teritoriul canonic al Episcopiei Romanului: Județul Roman cuprindea două Protopopiate, cu un total de 84 parohii[21]; județul Bacău, cu două Protopopiate, având un număr de 127 de parohii[22]; județul Putna

[17] *Ibidem*.
[18] *Ibidem*.
[19] *Anuarul Eparhiei Romanului*. Institutul de Arte Grafice Marvan S.A.R. București: 1936, 448 p.
[20] *Ibidem*, p. 11.
[21] *Ibidem*, p. 72.
[22] *Ibidem*, p. 118.

avea trei Protopopiate cu un număr de 136 de parohii și Județul Tecuci – două Protopopiate, cu un număr de 101 parohii[23].

Cât privește viața monahală din Eparhie în anul 1936, sunt menționate un număr de două mănăstiri (Giurgeni, județul Roman și Bogdana, județul Bacău), precum și un număr de 13 schituri (trei de maici și 10 de călugări)[24].

După enumerarea tuturor parohiilor și vetrelor monahale din jurisdicția eparhiei, sunt prezentate Cercurile culturale preoțești, înființate cu scopul „*intensificării activităților pastorale, pentru luminarea norodului și zidirea lui religioasă-morală; pentru a contribui la promovarea culturii și vieții creștine, precum și în interesul pregătirii spirituale a preoților, de a-și împrospăta cunoștințele câștigate în școlile teologice, de a se desăvârși în îndeplinirea diferitelor ierurgii bisericești conform tipicului; de a se cultiva și întări legătura dragostei și a colegialității și de a se emula în lucrul Domnului, s-au înființat 51 de Cercuri culturale în Eparhia Romanului*”[25].

Anuarul prezintă sumar și istoria învățământului teologic din Eparhie[26], începând cu școlile catehetice, școlile ținutale, apoi o altă etapă în secolul al XIX-lea, când s-a înființat Seminarul Teologic la Roman (septembrie 1858), sub tutela Episcopiei, precum și Școala de cântăreți bisericești „*Episcop Melchisedec*”[27] și Școala de copii (Grădinița) „*Episcopul Theodosie*”[28].

În Prefața acestui Anuar bisericesc, consilierul referent Ioan Vornicel, coordonatorul volumului, menționează un detaliu prețios: „*Dumnezeu a ridicat din mijlocul nostru oameni providențiali, care, înțelegând că Biserica se identifică cu neamul, că existența Bisericii este însăși existența neamului, au luat sub înaltă ocrotire Biserica, nu se știe ce clipe de încercare se mai ascund sub cutele vremii.*

Pentru ca în curgerea anilor să se poată evita astfel de lipsuri, Prea Sfințitul episcop a dispus, prin ordine date la timp, ca fiecare preot să alcătuiască pe îndelete, monografia parohiei, cu istoricul și datele precise privitoare la biserică și personal, așa că acela căruia îi va reveni sarcina să formeze, cu timpul, un nou Anuar, va avea norocul să-l alcătuiască cât mai în concordanță cu realitatea”[29].

Înfăptuiri administrativ - gospodărești și misiuni bisericești

Între preocupările sale ca întâistătător al Episcopiei Romanului, episcopul Lucian s-a îngrijit de buna administrare și gospodărire a Centrului Eparhial. Astfel, a ridicat în preajma Catedralei două case cu etaj, clădiri monumentale, cu mai multe apartamente, destinate pentru a servi drept locuințe pentru personalul clerical al catedralei și cancelariei eparhiale.

În semn de prețuire și respect față de marele său înaintaș episcopul Melchisedec Ștefănescu (+16 mai 1892), împreună cu alți membri ai Fundației „*Melchisedec”,*

[23] *Ibidem*, p. 279.
[24] *Ibidem*, p. 333.
[25] *Ibidem*, p. 366. Județul Roman avea 10 Cercuri culturale, județul Bacău avea 15 Cercuri, județul Putna avea 14 Cercuri și județul Tecuci 12 Cercuri culturale.
[26] *Ibidem*, pp. 379-395.
[27] *Ibidem*, pp. 396-397.
[28] *Ibidem*, pp. 398-400.
[29] *Ibidem*, p. 12.

a ridicat printr-o subscripție publică[30], o capelă-mausoleu deasupra mormântului acestuia,după un proiect al arhitectului Patriarhiei Române, I. Berechet, pe care a sfințit-o la data de 29 mai 1938[31].

În calitate de membru al Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, episcopul Lucian a primit câteva misiuni importante peste hotarele țării, pe care le-a dus la îndeplinire cu responsabilitate.

Astfel, aflăm dintr-o adresă a Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, nr. 78/12 februarie 1925, că Mitropolitul primat Miron Cristea îi aducea la cunoștință episcopului Lucian al Romanului că în luna august a.c. va avea loc, la Stockholm, Adunarea Conferinței „Life and Work", la care a fost invitată și Biserica Orodoxă Română. În acest context, Sinodul a decis următoarele: „*Pentru precizarea punctului de vedere al Bisericii noastre la această Conferință, Sf. Sinod în ședința din 4 februarie a.c., a delegat o comisie alcătuită din Prea Sfinția Voastră, episcopul Vartolomeu al Râmnicului, Dl. Dr. V. Gh. Ispir, Secretar general la Culte și profesor, care să examineze programul și problemele ce vor forma obiectul acelei conferințe și să studieze punctul de vedere român – ortodox*"[32].

În perioada 8-23 iunie 1930, a condus delegația Bisericii noastre la Conferința Bisericilor Ortodoxe ce a avut loc în Mănăstirea Vatoped, în Sf. Munte Athos[33].

La această întrunire internațională s-au formulat câteva teme teologice, spre a fi dezbătute la un viitor Sinod panortodox, care, din păcate, nu a mai avut loc: pregătirea candidaților la preoție, întărirea și organizarea monahismului ortodox, codificarea canoanelor, căsătoria a doua a preoților, uniformizarea instanțelor de judecată bisericească, uniformizarea tipicului bisericesc, autonomia și autocefalia în Biserică, relațiile dintre Bisericile Ortodoxe, reintroducerea artei bizantine în toată ortodoxia ș.a.[34].

O altă misiune primită de episcopul Lucian din partea Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, a fost cea din aprilie 1935, când a primit delegație de la Patriarhul Miron Cristea să facă un pelerinaj la Locurile Sfinte, pentru a sfinți locul primei biserici românești „*Sf. Ioan Botezătorul*" de la Iordan. Episcopul Lucian, însoțit de 150 de pelerini români, a oficiat această ceremonie în ziua de 25 aprilie 1935[35].

Tot în calitate de reprezentant al Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, episcopul Lucian al Romanului a fost desemnat să participe la Conferința româno-ortodoxo-anglicană, ce a avut loc la București, unde a prezidat această adunare teologică pe 8 iunie 1935[36].

---

30 Circulară către Protoiereii, președinții de cercuri pastorale și preoții din Eparhie. În: *Cronica Romanului*. Nr. 5.1932, pp. 155-158.

31 Pr. Scarlat Porcescu. *Episcopia Romanului...,* pp. 328-329.

32 *Arhiva Eparhială Roman*. Dosar nr. 13/1925. Corespondența cu Sf. Sinod, f. 56.

33 Veniamin Pocitan Bârlădeanul. Conferința panortodoxă din Sf. Munte al Athosului. În: Biserica Ortodoxă Română. Nr. 9. 1930, p. 822. Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*. Vol. 3. Editura IBMBOR. București: 1981, p. 454. Delegația BOR a fost condusă de episcopul Lucian al Romanului; mai făceau parte: Arhiereul Tit Simedrea Târgovișteanul, vicar patriarhal, precum și profesorii de teologie: Niculae M. Popescu și Grigore Pișculescu (Gala Galaction).

34 *Ibidem*.

35 Cronica bisericească. În: *Biserica Ortodoxă Română*. Nr. 1-2. 1936, p. 182; Un document semnat de Patriarhul Miron, consemnează următoarele: *„...în ziua de 25 aprilie 1935, cu prilejul călătoriei pe care au făcut-o la locurile sfinte, cu binecuvântarea noastră, un grup de 150 de credincioși ortodocși din România, s-a pus piatra de temelie, săvârșind slujba sfințirii apei și sortind rugăciunile temeliei Prea Sfințitul Lucian Triteanu, episcopul Eparhiei Romanului, delegat de noi anume pentru aceasta"*.

36 Pr. Dr. Mircea Păcurariu. *Dicționarul Teologilor Români...*, p. 501.

Activitatea în Senatul României

Un rol deosebit de important l-a avut episcopul Lucian în cadrul Senatului, în calitatea sa de senator de drept, în timpul dezbaterilor ce au avut loc în plenul forului legislativ, fiind raportorul legii pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române și Statutului de funcționare a acesteia, sancționate la 4 mai 1925[37].

Cuvântarea sa, prin care a prezentat în Senat proiectul acestei legi, cuprinde idei și considerații care pun în lumină calitățile acestui ierarh, viziunea sa clară, dar și necesitatea și utilitatea acestui act normativ în procesul de unificare spirituală a poporului român după Marea Unire de la 1918: „*Biserica strămoșească este o instituție a sufletelor; veacuri de-a rândul, înainte de împlinirea idealului politic, în anul 1918 – făurirea statului național unitar român – Biserica a adus contribuții valoroase la adâncirea sentimentului de comunitate națională și la dezvoltarea conștiinței naționale; trecerea ierarhilor și în genere a slujitorilor bisericești dintr-o parte în alta a Carpaților și circulația cărților de cult pe toată aria geografică locuită de români au zidit același suflet.*

Statul român și Biserica Ortodoxă și-au împletit soarta pe acest pământ; Biserica n-a fost și nu este o instituție în concurență cu statul, ci înăuntrul statului; în familia ortodoxă este autocefală, iar în interior autonomă; ea nu s-a suprapus statului. După întregirea neamului, chemarea ei capătă o însemnătate covârșitoare pentru adâncirea unității sufletești, deoarece ea propovăduiește pacea și învățătura evanghelică a iubirii frățești[38].

Insistând asupra cooperării necontenite a preoților cu mirenii, statornicită și cerută de noua lege, ierarhul a apreciat că „*prin elementul mirean, energia și puterea de acțiune a Bisericii se mărește, fără ca principiul ei ierarhic să sufere cea mai mică știrbire*”[39].

Concluzii

Fiind pus în retragere (îndepărtat din scaunul episcopal abuziv), în luna septembrie 1947[40], episcopul Lucian a trimis o scrisoare pastorală tuturor preoților și credincioșilor din Eparhia Romanului, pentru a le mulțumi de frumoasa și îndelunga colaborare, adresându-le și unele îndemnuri duhovnicești: „*Ceea ce am putut să înfăptuiesc în acest timp de păstorie, cu ajutorul lui Dumnezeu și cu sprijinul clerului și a poporului, rămâne ca judecata nepărtinitoare a posterității să hotărască ce este vrednic să rămână sau nu în Cartea Bisericii și a Neamului*”[41], enumerând, totodată, cele mai importante înfăptuiri ale sale, nu spre laudă, ci spre luare aminte.

---

37 *Monitorul Oficial*. Nr. 97. 6 mai 1925.

38 Pr. Scarlat Porcescu. *Episcopia Romanului,* ..., p. 328-329.

39 *Ibidem*, p. 329.

40 Vasile Manea. *Preoți ortodocși în închisorile comuniste*. Editura Patmos. Iași: 2000, p. 24. Prin Decretul Nr. 1836, din 10 septembrie 1947, episcopul Romanului Lucian Triteanu a fost pus în retragere, asemeni altor ierarhi. Amintim faptul că în anul 1948 se aflau retrași la Mănăstirea Neamț cinci episcopi schimbați din fruntea eparhiilor pe care le-au condus până la acea vreme: Eugeniu Laiu, care mai târziu a fost arestat, Partenie Ciopron, fostul episcop al Armatei, Emilian Antal, Pavel Șerpe și Atanasie Dincă. Mitropolitul Visarion Puiu a fost condamnat la moarte de „Tribunalul Poporului” din București, la 21 februarie 1946, iar sub presiunea regimului comunist Sf. Sinod l-a caterisit la 28 februarie 1950.

41 *Arhiva Eparhială Roman*. Dosar Corespondență. Anul 1947, f. 57 (Scrisoare pastorală dactilografiată).

Scrisoarea pastorală se încheie cu un îndemn, ce are valoare testamentară: *„Acum, când mă despart de voi, vă las ca testament moral îndemnul părintesc de a vă purta cu iubire creștinească unul cu altul (...). Păziți dreapta credință a Bisericii noastre ortodoxe, ca pe singurul mijloc de mântuire, făclie de cultură religioasă și de educație patriotică. Biserica străbună a fost leagănul în care a crescut neamul românesc. Iubiți Biserica, păziți credința, apărați-o!"*[42].

După o activitate pastoral-misionară îndelungată, vreme de un sfert de secol, la Roman, episcopul Lucian Triteanu s-a stins din viață la 6 septembrie 1953, fiind înmormântat în incinta Centrului Eparhial, alături de colaboratorul său, arhiereul Ilarion Mircea Băcăoanul (+9 februarie 1950). A fost condus la locul de veșnică odihnă de un impresionant sobor de ierarhi, preoți și diaconi și un mare număr de credincioși[43].

Cu câteva zile înainte de a-și da obștescul sfârșit, episcopul Lucian a fost vizitat la Roman, în casa unde locuia de șase ani (strada Traian, nr. 3), în vecinătatea Episcopiei și a Seminarului „*Sf. Gheorghe*", de vechiul său prieten Gala Galaction, moment consemnat în jurnalul scriitorului astfel: *„Vlădica Lucian – istețul și sfătosul Lazăr Triteanu – amicul lui Miron Cristea, diplomatul subțire pe care I. G. Duca îl găsea superior tuturor ardelenilor _ zăcea în pat, fără figură expresivă, opac ca o vietate în agonie. Mai mișca o mână și mai clipea din ochi, dar fără nici o idee, fără nici o lumină de nici un fel. Era o glastră din care floarea inteligenței murise"*[44].

Pentru frumoasa și rodnica activitate, pentru calitățile sale, episcopul Lucian Triteanu și-a înscris numele în „*Cartea de Aur*" a Episcopiei Romanului, alături de iluștri înaintași, iar posteritatea a ales și a dăltuit pe crucea sa de la mormânt un singur cuvânt, virtutea sa de căpătâi, care să grăiască despre dânsul generațiilor ce vor veni după noi: „*Aici odihnește* ***blândul*** *episcop Lucian Triteanu*".

Istoria nepărtinitoare l-a așezat acolo unde-i este locul, întru nemurire, oferindu-i „dreptul la neuitare".

Anexa 1

ROMÂNIA
Mitropolia Moldovei și Sucevei
Nr. 1913

IAȘI, 6 iunie 1923

+ P I M E N
Din mila lui Dumnezeu Arhiepiscop și Mitropolit al Moldovei și Sucevei

Iubitului nostru frate în Domnul, Prea Sfințitului Lucian, Episcop al Romanului, salutare frățească și Arhiepiscopală binecuvântare.

Scaunul Episcopal al Eparhiei Romanului, devenind vacant, prin demisiunea Prea Sfințitului Episcop Teodosie, Marele Colegiu, prevăzut la art. 1, din Legea

[42] *Ibidem*, f. 57 verso.
[43] Pr. Grigore Bogza. *Necrolog*. În: Mitropolia Moldovei și Sucevei. Anul XXX. 1954. Nr. 3-4, pp. 115-117.
[44] Gala Galaction. *Jurnal*. Vol. III. București: 1980, p. 146; apud Pr. Scarlat Porcescu. *Episcopia Romanului*. Editura Episcopiei Romanului și Hușilor. București: 1984, p. 329.

pentru alegerea Mitropoliților și Episcopilor eparhioți, cum și a constituirii Sfântului Sinod, v-a ales, în ziua de 29 martie 1923, Episcop al acelei de Dumnezeu păzite Eparhii a Romanului și Majestatea Sa Regele a binevoit a întări această alegere, a frăției Voastre, prin Înaltul Decret No. 1410 din 30 martie același an, dându-Vă în ziua de investitură episcopală, potrivit datinei țării noastre.

În urma îndeplinirii acestor acte legale, Noi, Pimen Georgescu, arhiepiscop și Mitropolit al Moldovei și Sucevei, de al cărui scaun metropolitan canonicește atârnă acea Sfântă episcopie, potrivit vechei tradiții, Vă întărim prin această a Noastră carte metropolitană în scaunul acelei Sfinte Episcopii.

Cu acest prilej Vă amintesc că, păsind la acea Sfântă Episcopie, veți găsi un popor credincios, bun și blând și împodobit cu frumoase calități sufletești, precum și o preoțime harnică și adânc pătrunsă de chemarea ei.

Pe lângă aceasta, Prea Sfinția Voastră, Vă duceți să păstoriți o Episcopie, cu un trecut istoric de mare însemnătate, fiind una din cele mai vechi episcopii moldovenești, care, pe vremuri, purta chiar titlul de „Mitropie a țării de jos".

Alexandru cel Bun, Voevodul care organizează, cel dintâi Moldova, cu toate așezămintele ei, este întemeietorul și întâiul ctitor al acestei episcopii, iar la biserica „Sf. Parascheva" din orașul Roman, se găsește mormântul Anastasiei, soția lui Roman Vodă, întemeietorul orașului și tatăl lui Alexandru cel Bun.

Aici și-au făcut apoi ucenicia unii din cei mai mari ierarhi ai Moldovei. Astfel, Anastasie Crimca, caligraf și mare cărturar, originar din Suceava bucovineană, care e orânduit Mitropolit al Moldovei în vremea scurtei stăpâniri în această țară a lui Mihai Viteazul, a trecut întâi pe la Episcopia Romanului, unde a lăsat urme de bună administrație.

Apoi marele Dosoftei, care ne-a lăsat acel monument unic de artă literară, cunoscut în istoria literaturii noastre românești sub numele de „Psaltirea în versuri", tot la Episcopia Romanului a păstorit în anii tinereții sale, venind de la Huși, fiind nu numai unul dintre cei mai mari ierarhi ai românimii, ci chiar un vrednic ctitor al literaturii noastre naționale, prin atâtea opere de cărturărie românească, care ne-a lăsat.

În sfârșit, tot pe aici a trecut și marele Veniamin Costachi, care a venit de la Huși, pentru a trece la 1803, ca Mitropolit la Iași, unde a fost podoaba cea mai frumoasă a bisericii noastre, atât ca și cărturar, cât și ca păstor și organizator al învățământului românesc.

În timpurile mai nouă, Episcopia Romanului a avut un alt cărturar de seamă, pe Episcopul Melchisedec, care a luat parte activă la noua reorganizare a bisericii românești, după unirea Principatelor, a scris cărți de teologie și a publicat studii de istorie a Bisericii românești, cum și prețioase documente și cercetări arheologice, care-l pun printre fruntașii istorici și cercetători ai trecutului nostru național, pentru care a fost ales și distins cu cinstea de Membru al Academiei Române. De la el a rămas în orașul Roman o Fundațiune care-i poartă numele și care are scop cultural și filantropic.

Toate aceste figuri mărețe din trecut, vor fi pentru Prea Sfinția Voastră un îndemn de lucru, pentru progresul moral și înălțarea prestigiului Bisericii noastre strămoșești, ca și binele credincioșilor ei.

Pe lângă toate acestea, avem adânca nădejde, că Prea Sfinția Voastră, Vă veți strădui pentru buna și înțeleapta conducere a acelei Eparhii, prin preoțimea ei; că veți merge prin orașele și satele Eparhiei, propovăduind poporului fără preget Evanghelia lui Hristos, păstrând neștirbită credința strămoșească, în sufletul lui blând și dornic de îndrumări sănătoase și împreună cu preoțimea, veți contribui la rezolvarea, în chip cât mai fericit, a numeroaselor probleme sufletești și sociale, care s-au ridicat în țara noastră, mai ales în urma marelui război, în care, prin vitejia scumpei noastre armate și numeroase jertfe de vieți omenești, s-a câștigat unitatea neamului și a Bisericii noastre străbune, cum și lărgirea țării în vechile hotare istorice.

Cu aceste calde uraări frățești, care vi le fac din toată inima la urcarea Voastră pe tronul episcopal al Romanului, Vă doresc de la Dumnezeu, o Arhipăstorie lungă și fericită.

Dată în reședința noastră Mitropolitană din Iași, astăzi, în 6 aprilie 1923.

+ PIMEN
Mitropolitul Moldovei și Sucevei

Anexa 2

FERDINAND I
Prin grația lui Dumnezeu și voința Națională
Rege al României

La toți de față și viitori sănătate

Asupra raportului Ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul Cultelor și Artelor sub Nr. 17191/a.c.;

Văzând că Colegiul Electoral prevăzut la art. I din legea sinodală, întrunit în ziua de 29 martie 1923, a ales pentru Scaunul vacant de Episcop al Eparhiei Romanului pe Prea Cucernicul Preot Lazăr Triteanu cu majoritate de 238 voturi din 246 votanți pentru Eparhia Romanului;

În puterea art. IV din citata lege;

AM DECRETAT ȘI DECRETĂM:

Art. I. – Prea Cucernicul Preot Lazăr Triteanu după ce va fi ridicat la treapta de Arhiereu, este întărit în scaunul de Episcop al Eparhiei Romanului, pentru care a fost ales.

Art. II. – Ministrul Nostru Secretar de Stat la Departamentul Cultelor și Artelor este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispozițiilor prezentului Decret.

Dat în București, la 30 martie 1923.

(Ss) FERDINAND

Ministrul Cultelor și Artelor
(Ss) Constantin Banu
Nr. 1410.

Anexa 3

FERDINAND I-iu
Prin grația lui Dumnezeu și voința națională
Rege al României

La toți de față și viitori, sănătate

Marele Colegiu Electoral, prevăzut la Art. I din Legea pentru constituirea Sfântului sinod și înființarea Consistoriului Superior Bisericesc, alegând în ziua de 29 martie 1923 pe Prea Cucernicul preot Lazăr Triteanu în scaunul vacant de Episcop al eparhiei Romanului și Prea Cucernicia Sa fiind hirotonit Arhiereu cu numele LUCIAN,

Noi, FERDINAND I-iu, Rege al României, am întărit prin Înaltul Nostru Decret cu Nr. 1410 a. c. Alegerea făcută și dăm Prea Sfințitului LUCIAN al Romanului această a Noastră Diplomă odată cu investitura.

Dată în Palatul Nostru regal din București, în prezența Înaltului cler, a Consistoriului Superior Bisericesc, a Consiliului Nostru de Miniștri și a Înaltelor Corpuri ale Statului, în anul Mântuirii una mie nouă sute douăzeci și trei și al nouălea al Domniei Noastre.

(Ss) FERDINAND

Ministrul Cultelor și Artelor
(Ss) Constantin Banu

Anexa 4

SFÂNTUL SINOD
AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită întru care ne botezăm, credem, mărturisim și ne mântuim.

Sfântul Sinod alegând și Majestatea Sa Regele nostru FERDINAND I confirmând prin Înaltul Decret nr. 1410 din 30 martie 1923 alegerea de Arhiereu – Episcop al Romanului a Prea Cuviosului Arhimandrit LUCIAN TRITEANU, făcut de Sf. Sinod în Ședința de la .....Dumnezeescul har, carele pe cele neputincioase le vindecă și pre cele cu lipsă le împlinește, a hirotonit Arhiereu – Episcop de Roman pre robul lui Dumnezeu sus numit în ziua de 6/23 luna mai/ aprilie anul 1923, în biserica Sf. Mitropolii București, prin Prea Sfinției Arhierei care au semnat în Condica Sfântă.

Drept care Noi, Președintele acestui Sfânt Sinod, dăm diploma de față semnată de Noi, și de noul hirotonit în Arhiereu LUCIAN, astăzi 6/23, luna mai/ aprilie anul 1923, cu Nr. 18.

PREȘEDINTELE SFÂNTULUI SINOD
Mitropolit Primat (Ss) **MIRON**

Semnătura Arhiereului Directorul Cancelariei (Ss) (Ss) **LUCIAN**